

MAGYAR NEMZETI BANK

**NEGYEDÉVES
JELENTÉS**

2008. január 15.

**Beszámoló az MNB 2007
negyedik negyedévi tevékenységéről**

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank
Felelős kiadó: Iglódi-Csató Judit
1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

Tartalom

1. Monetáris politika	4
2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása	5
3. Devizatartalékok	7
4. Készpénztevékenység	8
5. Fizetési rendszerek	10
5.1. VIBER	10
5.2. Bankközi együttműködés	11
6. Az MNB statisztikai tevékenysége	13

1. Monetáris politika

2007 negyedik negyedévében a Monetáris Tanács mindhárom kamatmeghatározó ülésén változatlanul hagyta a jegybanki alapkamat 7,50 százalékos mértékét. A tanács közleményei szerint az óvatos kamatpolitikát az inflációs várakozásokon keresztül továbbgyűrűző inflációs hatások veszélye, valamint az amerikai jelzálogpiaci problémák nyomán a nemzetközi tőkepiacokon kialakult bizonytalan légkör indokolta.

Az MNB 2007. november 26-án tette közzé a „Jelentés az infláció alakulásáról” című kiadványának aktuális számát. A jelentés szerint a dezinfláció hosszabb lefutású lesz: változatlan monetáris kondíciók esetén 2008-ban az infláció 5 százalék, majd 2009-ben 3 százalék körül alakulhat. Ezzel egyidejűleg a gazdaság növekedési üteme csak fokozatosan, 2009-re emelkedhet 3 százalék fölé.

Az infláció lefutása több tényező együttes eredménye. Rövid és középtávon jelentős hatással bír a magyar gazdaságot másfél éve érő költségsokkok sorozata. A 2006-os költségvetési kiigazításhoz kapcsolódó intézkedések árnövelő hatásait 2007 nyarától a nemzetközi nyersélelmiszer-árak markáns emelkedése követte, amely a vártnál tartósabb jelenségnek bizonyult, így a dezinflációs folyamatot középtávon is lassíthatja. Ezzel párhuzamosan a bérek alkalmazkodása is várhatóan elnyújtottabb lesz. A sorozatos költségsokkok el nem hanyagolható mértékű felfelé mutató kockázatokat rejtenek az inflációs várakozásokra nézve, ami a negyedév során nem tette lehetővé az alapkamat további csökkentését.

A gazdaság növekedési kilátásai kedvezőtlenebb irányba alakultak. Bár a költségvetési kiigazítás keresletcsökkentő hatásai egyre kisebb szerepet játszanak, a külső konjunktúráról érkező információk is arra utalnak, hogy a gazdasági növekedés

csak igen visszafogottan élénkülhet a jelenlegi alacsony szintjéről. A lassabb növekedés ugyanakkor segíthet abban, hogy a kedvezőtlen sokkhatások ne okozzanak közvetlen inflációs nyomást, mert a gazdaság a teljes előrejelzési horizonton a termelési kapacitások alatt bővül majd, ami korlátozza a vállalati szektort abban, hogy költségeit áthárítsa a végső fogyasztókra. Ez pedig a bérdinamika mérsékelt alakulásához is hozzájárulhat.

Változások a kötelező tartalék szankciós rendszerében

2007. november 13-án az MNB meghirdette, hogy 2008. január 1-jétől módosul a kötelező tartalékolás rendszere. A változtatások elsődleges célja a kötelező tartalékolás szankciós rendszerének szimmetrikussá tétele volt. Ennek érdekében 2008-tól kezdődően az alul- és a túltartalékolás költsége azonos lesz, a büntetőkamat mértéke megegyezik a jegybanki alapkamattal.

A kötelező tartalékolás szankciós rendszere ezen túlmenően tovább egyszerűsödik, mivel alultartalékolás esetén az MNB a kamatmentes számlán történő elkülönítés eddigi gyakorlata helyett, 2008-tól a büntetőkamat alapján meghatározott egyszeri terheléssel szankcionálja az alultartalékolást.

A változások célja, hogy a kötelező tartalék szankciós rendszerének szimmetrikussá és egyszerűbbé válásával párhuzamosan a hitelintézetek tartalékelezési magatartása is szimmetrikusabbá váljon, s ezáltal hatékonyabbá váljon a hitelintézetek likviditáskezelése. Mindez végső soron a bankközi kamatok kamatfolyosón belüli volatilitásának csökkenését támogatja.

2. A pénzügyi közvetítőrendszer stabilitása

Az MNB 2007 negyedik negyedévében is kiemelt figyelmet fordított a nemzetközi pénzügyi folyamatok magyarországi hatásainak felmérésére, és a lehetséges kockázatok azonosítására. A Pénzügyi stabilitási terület és a Pénzügyi elemzések közös elemzést készített az amerikai jelzáloghitel-piacról kiinduló pénzügyi piaci turbulenciára adott hatósági reakciókról. Ezek egyrészt a multilaterális (jegybanki monetáris politikai eszköztárral végrehajtott) műveletekből, másrészt a bilaterális (egyedi intézményi szintű) hatósági beavatkozásokból álltak. A hatósági intézkedések, illetve a kapcsolódó külső kommunikáció áttekintése számos olyan hasznos tanulságot, dilemmát vet fel, amelyeket a magyar hatósági eszközrendszer, illetve a különböző típusú válságok menedzselésére kidolgozott akciótervek kapcsán is érdemes figyelembe venni. Bár a turbulencia Magyarországon eddig nem okozott olyan erőteljes, azonnali hatásokat a bankközi pénzügyi piacokon, illetve hitelintézetek esetében, ami hatósági beavatkozást igényelt volna, az MNB eszköztára a vezető jegybankokhoz hasonlóan felkészült és képes akár hasonló jellegű rendkívüli lépésekre is. Az elemzés tanulmányként való publikálása folyamatban van.

Az elemzők többsége egyetért azzal, hogy az amerikai jelzálogpiacról kiinduló pénzügyi turbulencia folytatódik, illetve elképzelhető, hogy az mélyülni fog a jövőben. A magas hitelezési kockázatú, nem elsőrangú ügyfeleknek nyújtott jelzáloghitelek (subprime és Alt-A hitelek) minőségének további romlását vetíti előre, hogy a hitelek gyors expanziója a 2004–2006 közötti időszakra koncentrálódott, és mind a hitelek természetes minőségromlása, mind az átárazódási csúcsa az elkövetkező hónapokban várható. Az előttünk álló időszakban kerülhetnek felszínre az ilyen hitelek értékpapírosított állományaihoz befektető cégek likviditási problémái is. A számviteli és nyilvánosságra hozatali szabályoknak a transzparencia növelése érdekében az USA-ban elfogadott szigorítása miatt az eddig nem publikált veszteségek további beismerése valószínűsíthető a közeljövőben. A magyar jegybank továbbra is folyamatosan figyelemmel kíséri a piaci folyamatokat.

2007 IV. negyedévében sor került a Pénzügyi Stabilitási Bizottság (PSB) szokásos negyedéves ülésére, amelynek keretében a PM, a PSZÁF, valamint az MNB képviselői áttekintették a pénzügyi stabilitással kapcsolatos aktuális kérdéseket, értékelték a kockázatokat, valamint változásukat a legutóbbi ülés óta. Ennek keretében különösen két területet érintettek: az amerikai jelzálogpiaci válság tanulságait, illetve a Magyarországon beinduló japán jel alapú hitelezés kérdéseit. Utóbbival kapcsolatban a résztvevők egyhangúlag úgy ítélték meg, hogy az új devizanemben való hitelezés fölveti a rend-

szerszintű kockázatok esetleges növekedésének veszélyét, ezért szükségesnek tartották a helyzet részletesebb vizsgálatát.

A Pénzügyi stabilitási terület munkatársai és a bankszektor képviselői közötti folyamatos szakmai kommunikáció és véleménycserére támogatására döntés született ún. szakértői fórumok szervezéséről. Az első ilyen fórumra ősszel került sor, témája a hitelkockázati modellezés volt, és 10 bank szakértői képviseltették magukat. Az MNB-ben e témában folyó kutatási eredmények bemutatását kerekasztal-beszélgetés követte a banki tapasztalatokról, módszertani kihívásokról.

2007 negyedik negyedévében publikálta az EKB az „EU banking structures”, az „EU banking sector stability” című, továbbá a „Financial stability review” című kiadványokat, amelyek elkészítésében szakértői véleményezéssel, illetve adatszolgáltatással az MNB is részt vett. Az EKB WGBD-munkacsoportja (Working Group on Developments in Banking) a IV. negyedévben nem jelentetett meg új tanulmányt. Folyamatban van a bankok eredményszerkezetét vizsgáló tanulmány írása, melynek számszaki és szöveges kérdőívét a pénzügyi stabilitási szakterület is kitöltötte, és októberben elküldte a WGBD-nek. Az első eredményeket bemutatták a december 5-i ülésen, 2008 elején várható a véglegesítés. Befejezés előtt áll az „ageing” tanulmány is, amely azt vizsgálja, hogy a bankok a nemzetközi terjeszkedésük során figyelembe veszik-e és hogyan a demográfiai tényezőket, várható változásokat. (Egy 2005–2006-os nagyobb tanulmány kiegészítéseként készül.) Ehhez a PSZÁF szolgáltatott információkat. Az EKB WGMA-munkacsoportja (Working Group on Macro-prudential Analysis) november 25-i ülésén elfogadta a 2008. évi munkaprogramot, amelyhez kapcsolódóan a régió szempontjából kiemelkedő fontosságú az a WGMA és az IMF által és a BSC védnökségével megszervezett konferencia, amelyet 2008. január végén tartanak Bécsben a kelet-közép-európai országokban megfigyelhető gyors hitelnövekedés tapasztalatairól. A konferencia megszervezésében és lebonyolításában az MNB aktív szerepet vállalt.

A Pénzügyi stabilitási terület szabályozáspolitikával foglalkozó szakértői folytatták a korábban megkezdett, a Bazel II. folyamat keretében illeszkedő új európai tőkekövetelmény-direktíva (CRD) hazai jogszabályi implementációját jelentő jogszabálytervezetek, jogszabály-módosításokra vonatkozó véleményezési, tanácsadási feladatokat a Pénzügyminisztérium felé. A negyedév során végzett CRD fókuszú szakértői feladatok kiterjedtek az értékpapírosítás, illetve a partnerkockázat tőkekövetelményével, a kereskedési könyvi szabályozás átalakításával, szavatolótőke-szabályozás kiigazításával kapcsolatos

MNB oldali vélemények megfogalmazására, és azok képviselőjére a Pénzügyminisztérium felé. A szakértők részt vettek a nyugdíjpénztári kormányrendeletek és a Polgári törvénykönyv tervezetének véleményezésében is.

Az Európai Bizottság 2007 decemberében jelentette meg az unió 27 tagországában a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó, képzés jellegű programokról készült átfogó kutatásának eredményét. A tanulmány az EU tagországaiban 180 releváns

programot azonosított, melyek közül 10 kiemelt figyelmet érdemlő programról részletes ismertetés, esettanulmány is készült. A 10 kiválasztott program között szerepel a Magyar Nemzeti Bank kezdeményezése, amelynek keretében a jegybank az elmúlt évben első alkalommal készítette és juttatta el minden végzős középiskolás diák számára a „Pénz beszél! – Te is érted?” című pénzügyi tájékoztató kiadványt. A kiadványról készülő esettanulmány elkészítését a kérdőíves felmérést követően az MNB további információk megadásával segítette.

3. Devizatartalékok

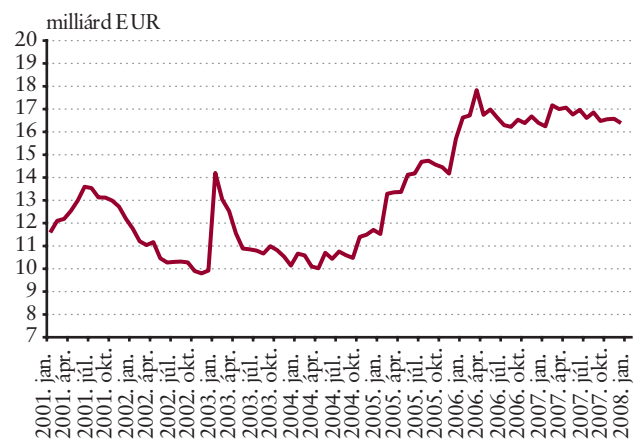
2007. negyedik negyedévének végén az MNB hivatalos devizatartalékainak nagysága 16 385 millió euro volt, ami 93 millió eurós csökkenést jelent a 2007. szeptember végi 16 478 millió eurós tartalékszinthez képest.

A devizatartalékok alakulását elsősorban az alábbi tételek befolyásolták:

Az Államadósság Kezelő Központ megbízásából végrehajtott adósságkezelési célú műveletek az elmúlt negyedévben 83 millió euróval növelték a devizatartalékok nagyságát. Ebből az ÁKK 126 millió eurós hitelfelvétele, és 151 millió euró értékű kötvénykibocsátása a tartalékállomány növekedéséhez járult hozzá, míg az adósságkezeléshez kapcsolódó kifizetések (kötvények és hitelek kamatfizetése, törlesztése stb.) 194 millió eurós csökkenést okoztak. Az MNB saját adósságszolgáltatóhoz kapcsolódó kifizetések közel 226 millió eurót tettek ki. Az MNB-nél elhelyezett rövid lejáratú devizabetétek december végén közel 32 millió euróval voltak alacsonyabbak a szeptember végi állományhoz képest. Az előre bejelentett euroeladások (piacra vezetés) az év negyedik negyedévében 190 millió eurót tettek ki. A költségvetési szervek megbízásá-

1. ábra

A devizatartalékok nagyságának alakulása

ból végrehajtott devizakifizetések 195 millió eurós csökkenést okoztak. 2007. negyedik negyedévében a tartalékon elért hozam 160 millió euróval, az Európai Bizottságtól érkező transzferek pedig 307 millió euróval növelték a devizatartalékok állományát.

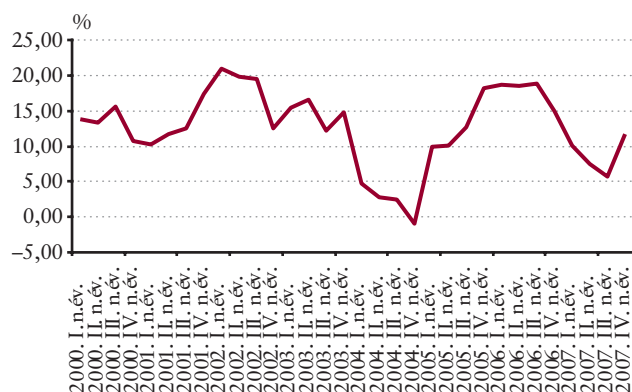
4. Kézpénztevékenység

Forgalomban lévő készpénz

2007 IV. negyedévében a készpénz iránti kereslet növekedési üteme ismét emelkedett, miközben az előző negyedévekben lassuló tendenciát mutatott. 2007. december 31-én a forgalomban lévő készpénz értéke 2189 milliárd forint volt, 12%-kal több, mint egy évvel korábban.

2. ábra

A forgalomban lévő készpénzállomány értékének növekedési üteme az előző év azonos időszakához képest

Forgalomban lévő bankjegyek

A forgalomban lévő bankjegyek értéke 2007 negyedik negyedévének végén 2153 milliárd forint volt, 12%-kal több mint egy évvel korábban. A negyedik negyedév végére a forgalomban lévő bankjegyek darabszáma ennél kisebb mértékben, 5%-kal nőtt, abból következően, hogy a bankjegyek értékének gyarapodása elsősorban a nagy bankjegycímletekben valósul meg.

A bankjegyek közül a nagy és közepes címletű bankjegyek iránti kereslet növekedési üteme az év utolsó hónapjaiban a korábbi lassulást követően nőtt. Kiemelkedő mértékben

emelkedett a húszezer forintos kereslete, december végén 21%-kal haladta meg az előző év végi mennyiségét. Ezzel szemben a kis címletű bankjegyek iránti kereslet az év utolsó negyedévében is tovább lassult.

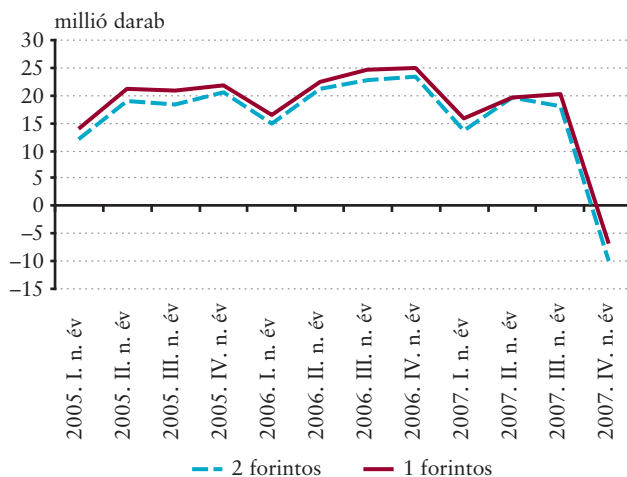
Forgalomban lévő érmék

2007 negyedik negyedévében az érme kereslet növekedési üteme erőteljesen lassult, az év végén a forgalomban lévő állomány 5%-kal, 137 millió darabbal volt több, mint egy évvel korábban. A kereslet növekedési ütemének csökkenése azal magyarázható, hogy 2007 szeptemberében a Magyar Nemzeti Bank bejelentette, hogy 2008. március 1-jén bevonja a készpénzforgalomból az 1 és 2 forintos érméket. A bejelentést követően megindult a kis címletű érmék visszaáramlása a jegybankba, a befizetések többszörösére nőttek, és az új 1 és 2 forintosok 1993-as bevezetése óta első ízben a befizetések meghaladták a kifizetéseket.

Az elemzések azt mutatják, hogy az 1 és 2 forintos aprópénzeket az emberek hosszabb idő óta egyre kevésbé használják,

3. ábra

1 és 2 forintosok nettó forgalomba áramlása a jegybankból

1. táblázat

Forgalomban lévő bankjegy- és érmeállomány 2007. december 31-én

(ezer darab)

Bankjegyek	20 000	10 000	5000	2000	1000	500	200	Összesen
	52 189	88 685	23 115	18 664	44 508	30 838	48 769	306 767
Érmék	100	50	20	10	5	2	1	Összesen
	150 616	106 677	196 659	234 171	319 996	887 488	1 041 562	2 937 169

mivel önmagukban nem rendelkeznek számottevő vásárlóértékkel. A gyártott érmék nagy része elkallódik, elvesz, így aktívan nem vesz részt a készpénzforgalomban. Ezen túlmenően a fémek világpiaci ára az utóbbi években magas szintre emelkedett, ezért az érmék gyártatása jelentős többletráfordítást okoz a közpénzből gazdálkodó Magyar Nemzeti Bank, s így az egész ország számára. Ezért döntött úgy a Magyar Nemzeti Bank, hogy 2008. március 1-jétől bevonja az egy- és kétforintos érméket.

Emlékérme-kibocsátás

A Magyar Nemzeti Bank 2007. november 9-én, **Debreceni Református Nagytemplom** megnevezéssel 5000 forint névértékű ezüst emlékermét bocsátott ki.

Az emlékérme előlapján a Debreceni Református Nagytemplom belseje látható az orgonával, a szószékkel és az Úr asztalával, a hátlapon pedig a nagytemplom épületének ábrázolása található. Az érmét Sz. Eged Emma tervezte.

Az emlékerméből 10 000 darab készíthető, amelyből 6000 darab különleges – ún. proof – technológiával verhető.

Az MNB 2007. november 15-én, **Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évfordulója** alkalmából 5000 forint névértékű ezüst emlékermét jelentetett meg.

Az emlékérme előlapján a marburgi Szent Erzsébet-erekllyetartóról vett motívum található, amely az elesetteken segítő Árpád-házi Szent Erzsébetet ábrázolja, a hátlapon pedig Szent Erzsébet látható a híres „rózsacsodára” emlékeztető rózsákkal, a bal kezében kenyércipóval. Az érmét Szöllőssy Enikő tervezte.

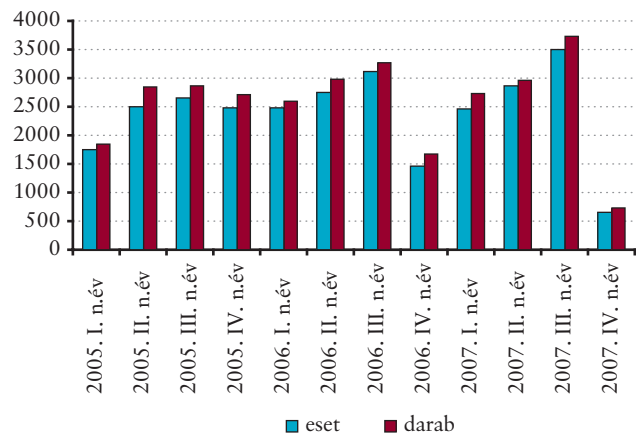
Az emlékerméből 12 000 darab készíthető, amelyből 8000 darab különleges – ún. proof – technológiával verhető.

A készpénzhamisítás megelőzését, visszaszorítását szolgáló tevékenység

Az MNB szakértői 2007. negyedik negyedévében 658 esetből származó 722 darab forgalomból lefoglalt forintbankjegy hamisítványt vizsgáltak. A III. negyedévet követő jelentős, 80%-os csökkenés a régi típusú, kevésbé védett 1000 forintosok 2007. augusztus 31-i, forgalomból történt kivonásának köszönhető, mivel korábban a hamisítványok zöme ezek alapján készült.

4. ábra

A forinthamisítások eset- és darabszáma

A hamisítványok számának átmeneti emelkedése a III. negyedévben azzal magyarázható, hogy a kivonást megelőzően a régi típusú 1000 forintosokkal kapcsolatos hamisítványok nagyobb számban jelentek meg a forgalomban. A régi típusú 1000 forintosok bevonása után azonban a bankjegyek hamisítványai már nem veszélyeztethetik a készpénzforgalmat.

Nyomdai eljárással a forintbankjegyeket továbbra sem hamisítják, az összes vizsgált hamisítványt valamely irodai sokszorosító eszközzel (színes fénymásolóval, nyomtatóval) állították elő.

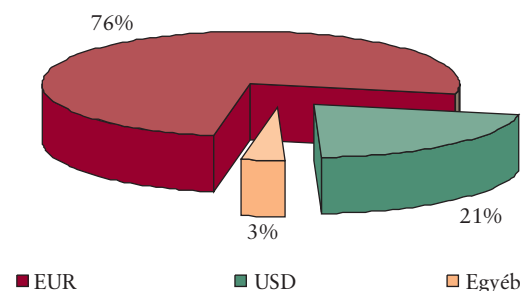
A hamisítás minőségi és mennyiségi jellemzői a készpénzforgalom biztonságát nem zavarják.

A **valutahamisítási esetek** száma és a lefoglalt mennyiség tendenciája nem változott, szakértőink 368 darab különböző valutahamisítványt vizsgáltak a negyedik negyedévben. Ezen belül a hamis euro bankjegyek előfordulása (277 db) a korábbi időszakhoz hasonló mértékű.

5. ábra

A hamis valuták eloszlásának alakulása

(2007. IV. negyedév)

5. Fizetési rendszerek

5.1. VIBER

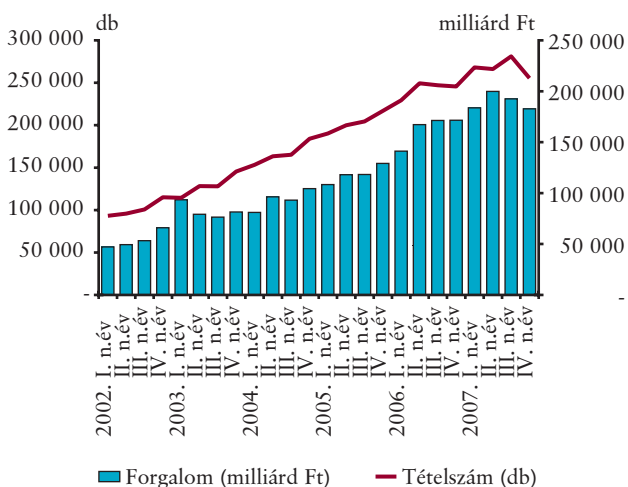
A forgalom alakulása

2007. negyedik negyedévében¹ a VIBER rendszerben lebonyolított forgalom 213 ezer db fizetési megbízás kiegyenlítését jelent, melynek forgalmi értéke 219 billió (ezermilliárd) Ft volt. Ez az előző negyedévhez képest a tételszám 5,0%-os, a forgalmi érték 9,1%-os csökkenését jelenti. Az előző év azonos időszakához viszonyítva mindkét mutató mérsékelt emelkedése látható: a tételszám növekedése 4,0%, a forgalom értéke 6,5%-kal nőtt. A tárgynegyedévben havonta átlagosan 77,1 billió forint átutalására került sor a VIBER-ben, október hónapban mértük a legmagasabb értéket (77,4 billió Ft). A tárgynegyedévben havonta átlagosan 71 ezer db fizetés került a valós idejű rendszerbe. Megállapíthatjuk, hogy a negyedéves átlagos tételszám folyamatosan növekedése csak az utolsó negyedévben torpant meg, az érték tendenciájában szintén nő, de kisebb mértékben, a visszaesés a két utolsó negyedévre jellemző. A forgalom értékének előző negyedévhez mért csaknem 12 ezer milliárd forintos csökkenését (a kevesebb üzleti nap mellett) legnagyobb mértékben a bankközi ügyletek, valamint az értékpapírügyletek csökkenése idézte elő, melyet nem tudott ellensúlyozni a jegybanki kötvényvásárlás növekedése.

Az elmúlt hat évben, értékben és tételszámban mutatkozó negyedévenkénti változást szemlélteti a 6. ábra.

6. ábra

A VIBER-ben lebonyolított fizetések értéke és száma negyedévenként

¹ A munkanapok száma kétszer kevesebb volt az előző negyedévnél, valamint erre a negyedévre esett két csökkentett üzemidejű szombatra eső „cserenap”, ami jelentősen befolyásolta a forgalom alakulását.

² Ebben a VIBER-forgalom mellett a BKR és a jegybanki számlavezető rendszer is benne van.

A vizsgált időszakban a számított *átlagos napi tételszám* 3434 db volt, ami az előző negyedévben mért napi tételszámmal képest 7,7%-os csökkenést jelent. A forgalom *napi átlagos értéke* 3538 milliárd forintot tett ki, amely az előző negyedévhez képest stagnálást mutat, azaz növekedett a megbízások átlagos egyedi értéke.

2007. negyedik negyedévében december 19-én számolták el a *legtöbb megbízást* a VIBER-ben: 5572 db tételt. A negyedév értékben számított napi csúcsgorgalma október 31-én 6210 milliárd forint volt.

A rendszertagok likviditása

A rendszer tagjai likviditási helyzetének alakulását a rendelkezésükre álló pénzeszközök (bankszámlaegyenleg és a hitelkeret összege), valamint az ennek felhasználásával lebonyolított pénzforgalom nagysága határozza meg (hányszor fordul meg napon belül a bank pénzeszköze). A vizsgált időszakban a jegybank ügyfélkörébe tartozó belföldi bankok napi átlagos számlapénzállománya (629 Mrd Ft) 6,6%-kal volt több az előző negyedévinél és 8,2%-kal több az előző év azonos időszakának értékénél. A növekvő számlapénzállomány mellett a likviditás kiegészítésére szolgáló napközbeni *átlagos hitelkeret* (544 milliárd forint) összege kismértékben nőtt az előző negyedévi értékéhez képest (2,3%-kal több), ugyanakkor ez a 2006. évi azonos időszak szintjénél jóval (36,8%) magasabb. Mindkét összetevő azonos irányú változása következtében a napi likviditás átlagos értéke (1173 milliárd forint) a IV. negyedévben 4,6%-kal több az előző negyedévinél. Ezzel párhuzamosan az átlagos napi pénzforgalom² (3900 Mrd Ft) 1,4%-kal kevesebb az előző negyedévi értékénél, vagyis a bankok kényelmesebb likviditási helyzetben voltak: több fedezettel kevesebb forgalmat bonyolítottak le (ami egyedi banki szinten nagyon változatos képet mutat). A megelőző év hasonló időszakához képest a tendencia hasonló irányú: a pénzforgalom 3%-kal és a likviditás 19,8%-kal emelkedett.

A fedezettségi mutató

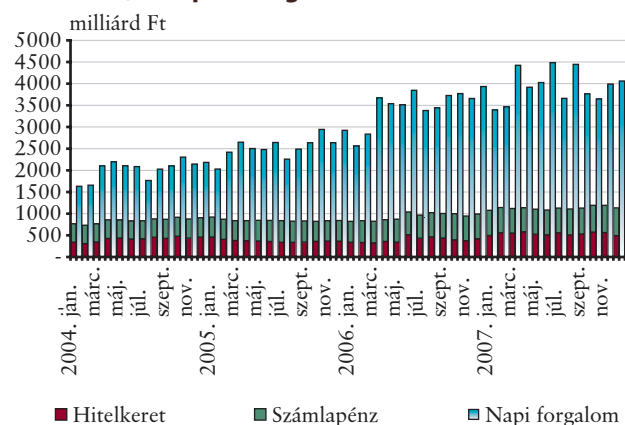
Az előző év hasonló időszakához képest a bankok fedezettsége kedvezőbb képet mutat. Ezt a helyzetet fejezi ki a fedezettségi mutató értékének csökkenése az előző negyedévvel összevetve, valamint a 2006. év azonos időszakával összemérve. Az átlagos napi forgalom a napi likviditás 3,3-szeresét

teszi ki a tárgynegyedévet tekintve (a forgalom és a likviditás aránya az egyes hónapok átlagát számolva 3,06–3,35–3,58), amely arány az előző negyedévben 3,53 volt (2006 IV. negyedévben 3,87).

A bankrendszer átlagos napi likviditásának és pénzforgalmának havi alakulását 2004 és 2007 között a 7. ábra mutatja.

7. ábra

A bankok napi átlagos likviditásának (számlapénz+ hitelkeret) és a pénzforgalmának összevetése

A bankok által igénybe vett jegybanki hitelek

2007 IV. negyedévben a bankok által igénybe vett nap végi hitel átlagos összege (5 milliárd Ft) 28,6-szorosa az előző negyedévben (0,17 milliárd Ft) a bankok részére nyújtott átlagos összeghez képest. A 2006. év azonos időszakát tekintve (2,03 milliárd Ft) 2,5-szeres a növekedés. A jegybanknál átlagosan elhelyezett betét és MNB-kötvény az átlagos nap végi hitel 186-szorosa, vagyis a bankrendszer összességében, fizetési forgalmának lebonyolításához továbbra is bőséges likviditással rendelkezik.

Sorban állás

A VIBER-ben a fedezettség javulásával párhuzamosan gyakorlatilag nem változott a sorban állások száma az előző negyedévhez képest, ezzel együtt a sorba állított (sorkezdő) megbízások összege 9,1%-kal nőtt. Nem fordult elő nap végi fedezetlenség miatt tételtörlés, négy napon volt üzemidő-hosszabbítás, melynek technikai oka volt, valamint négy napon volt (cserenap esetén) rövidített üzemidő.

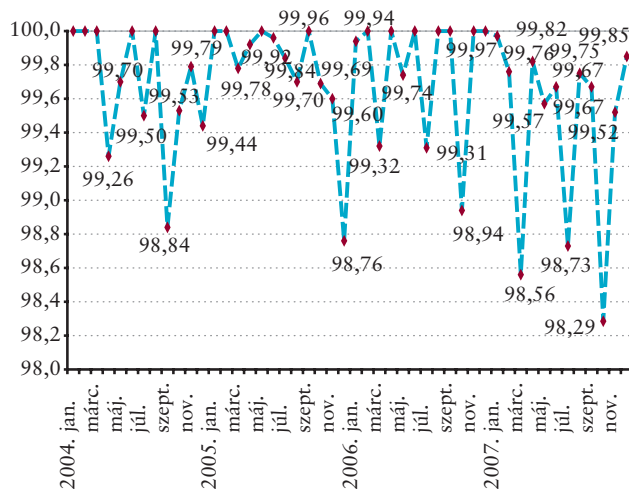
Rendelkezésre állás

A VIBER átlagos negyedéves rendelkezésre állása 99,22% volt. Egyszer fordult elő két órát meghaladó (3 és fél óra) üzemidő-kiesés. Az előforduló üzemszünet oka jórészt belső technikai hiba volt.

8. ábra

A VIBER rendelkezésre állása

(százalék)

5.2. BANKKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Fizetési Rendszer Fórum

A Fizetési Rendszer Tanács (FRT) két – egy rendes és egy rendkívüli – ülést tartott 2007 negyedik negyedévében. Előbbire azért kerül sor, mert az európai bankközösség egyetértésével a European Payments Council által elfogadott, az EB és az EKB részéről támogatott SEPA (Single Euro Payment Area, azaz egységes euro pénzforgalmi övezet) projektben 2007 végéig be kellett fejezni a projekt előkészületi szakaszát és 2008-tól már meg kell kezdeni az új páneurópai fizetési módok gyakorlati bevezetését.

Az előkészületi szakasz nélkülözhetetlen eleme a nemzeti SEPA-szervezetek létrehozása, amelyeknek legfontosabb feladata a nemzeti SEPA migrációs tervek kidolgozása, a hazai résztvevők egyes fizetési módokhoz történő csatlakozásának támogatása, valamint a SEPA-val kapcsolatos információk kommunikációja.

Az FRT október 9-i rendkívüli ülésén az MNB és a Magyar Bankszövetség társelnökségével továbbá a BB, CIB, CITI, Erstebank, ING, K&H, MKB, OTP, Raiffeisenbank, Takarékbank és UniCredit bank részvételével megalakult a Nemzeti SEPA Bizottság (NSB), egyelőre az FRT keretein belül, mintegy magjaként a későbbiekben megalakítandó önálló szervezetnek. Az NSB tagjai vállalták, hogy szakértőik kidolgozzák az EPC által elvárt Nemzeti SEPA Átalakítási tervet 2007. december 31-ig.

Az NSB megalakította a hazai bankok csatlakozását támogató NASO-t (National Adherence Support Organisation), amelyben

a hazai EPC plenáris tag, az MNB, a Bankszövetség és a PSZÁF képviselője vesz részt. Az NSB döntött egy, a későbbiekben a SEPA kommunikációját végző szervezeti egység létrehozásáról is.

Az FRT Jogi munkacsoportja azt a feladatot kapta, hogy dolgozza ki az FRT következő rendes üléséig a Nemzeti SEPA Szervezet alapító okiratát, különös tekintettel szervezeti formájára, arra figyelemmel, hogy az megfeleljen az önszabályozás, az önfinanszírozás, az érintettek legteljesebb köre képviselhetőségének és a kompetens hatóságok részvételének együttes követelményének. A Jogi munkacsoport javaslatát az NSB elfogadta, így a Nemzeti SEPA Szervezet egyesületként fog megalakulni 2008 elején.

Az FRT 2007. november 30-i rendes ülésén a Nemzeti SEPA Átalakítási terv elkészítésére alakult szakértői munkacsoport bemutatta az FRT részére a terv vázlatát, miután áttanulmányozták és elemezték az eurozónabeli országok hasonló szervezetei által eddig publikált egyes terveket. Készülő nemzeti tervünkben kiemelt prioritást kapott a SEPA átutalásról szóló SEPA Credit Transfer (röviden: SCT) fejezet kidolgozása, mivel e fizetési mód 2008. január 28-tól jelenik meg az európai bankok kínálatában.

A prezentáció azt támasztotta alá, hogy a tervekészítésre megállapított feszes részhatáridők és végleges határidő tartható.

A NASO az EPC által megszabott 2007. december 14-i határidőig hét hazai hitelintézet SCT-csatlakozási dokumentumait vizsgálta meg és továbbította. Anyabankján keresztül további 3 intézett csatlakozott, így 2008. január 28-tól tíz hazai pénzintézet lesz képes SEPA-átutalásokat fogadni, illetve küldeni.

Pénzforgalmi konferencia

A november 14-én megtartott hatodik őszi nemzetközi pénzforgalmi konferencia témája az üzletmenet-folytonos-

ság volt. A fizetési- és elszámolási rendszerek folyamatos működése, magas fokú, a legkülönbébb sokkokkal szembeni ellenálló képességének növelése különös fontossággal bír, mivel – többek között – ez a feltétele a pénzügyi piacok zökkenőmentes működésének, végső soron a pénzügyi stabilitás fenntartásának is.

Annak érdekében, hogy a hazai, a témával foglalkozó banki valamint fizetési- és elszámolási rendszer-szakértők átfogó képet alkothassanak az e téren folytatott legjobb nemzetközi gyakorlatról az EKB, a SWIFT, valamint három nemzeti jegybank a Bank of England, a Banca d'Italia és a De Nederlandsche Bank szakértői tartottak előadásokat. Az EKB beszámolt arról a munkáról, amelynek célja egy tagállamok feletti, páneurópai üzletmenet-folytonossági módszertan és információs bázis létrehozása. A SWIFT előadója azokat a megoldásokat mutatta be, amelyek arra hivatottak, hogy egy globális, egyedülálló pénzügyi üzenetközvetítő rendszer miként tartja fenn magas szintű működőképességét, hogyan növelte meg ellenálló képességét a 2001. szeptember 11-i események következtében. A három nemzeti jegybank szakértője bemutatta az általuk alkalmazott módszertant, melyek közös jellemzője volt, hogy nemcsak a jelzett központi bankokra vonatkozó, hanem nemzeti szintű üzletmenet-folytonossági tervekkel is rendelkeznek országai. E jegybankok és egyéb nemzeti hatóságok úgy, mint felügyelvek és pénzügyminisztériumok szoros együttműködésben hoztak létre nemzeti koordinációs testületeket mindhárom országban széles körű szakmai, pénzügyi közvetítői és társadalmi támogatással. Az előadók kivétel nélkül hangsúlyozták a tervek – a mégoly begyakorolt stábok által is – rendszeres gyakorlati tesztelésének és a tervfelelősök rendelkezésére jutó új tapasztalatok és információk beépítésének, a veszélyekkel arányos eszköztár kiépítésének, állandó revíziójának szükségességét.

6. Az MNB statisztikai tevékenysége

A Magyar Nemzeti Bank statisztikai tevékenysége – a statisztikai adatgyűjtés és adatfeldolgozás, a nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítése – 2007 IV. negyedévében a szokásos rendben folyt. A statisztikai tevékenységhez kapcsolódó publikálás rendjében az alábbi változások történtek az előző negyedévhez képest.

A *monetáris statisztikában* decemberben jelent meg a biztosítók statisztikai mérlegének időszora, amely 2004 I. negyedévtől kezdődően tartalmaz negyedév végi adatokat.

A *fizetésimérleg-statisztika* területén 2007 negyedik negyedévében folytatódott az új közvetlen jelentéseken alapuló adatgyűjtési rendszerre történő átállás előkészítése. 2007. február 21-én jelent meg a 2008. január 1-jétől hatályos MNB-elnöki rendelet a fizetésimérleg-statisztika új adatgyűjtéseiről. A rendelet alapján mintegy hétszáz nagy jelentő havi köteles adatokat küldeni, további 1000 vállalkozás negyedéves adatküldést fog teljesíteni. Az éves jelentésre köte-

lezett adatszolgáltatók száma 3500, amely magában foglalja a havi és negyedéves jelentőket is. Az új adatgyűjtési rendszer bevezetését ezen 3500 gazdasági szereplőt érintő kommunikáció előzte meg. A nagy jelentők körében tájékoztató előadások zajlottak le és az MNB elektronikus adatbefogadó rendszerébe az év végéig regisztrált a havi jelentők több mint 80 százaléka. Az MNB decemberben megismételte a nyár folyamán már lebonyolított on-line kérdőíves megkérdezést. A válaszok alapján a havi jelentésre kötelezettek 80 százaléka ismeri már a rendszert, de negyedéves és éves jelentők körében ez az arány csak 30 százalékos. A MNB honlapján folyamatosan új információk jelennek meg a fizetésimérleg-adatgyűjtés önálló oldalán: www.fma.mnb.hu. A Világgazdaság decemberben több cikkben is ismertette az új adatszolgáltatási kötelezettséget.

A IV. negyedévben jelent meg a 2008. évi adatszolgáltatási kötelezettségeket előíró MNB-rendelet [A Magyar Nemzeti Bank elnökének 14/2007. (XI. 29.) MNB rendelete].

Negyedéves jelentés

2008. január 15.

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

